

управління муніципальним утворенням, санацію заборгованості з кредиторами, реструктуризацію платежів, що в сукупності дозволяє реалізувати перехід бюджетного дефіциту в бюджетний профіцит. Стосовно ОТГ (враховуючи сучасні кризові явища в їх розвитку) можуть бути розглянуті наступні інструменти антикризових технологій: збільшення місцевих податків і зборів; скорочення видатків бюджету шляхом оптимізації чисельності працівників бюджетних установ; перегляд договорів оренди; започаткування і реалізація програми приватизації комунального майна; реструктуризація муніципальної заборгованості; ліквідація збиткових комунальних підприємств тощо.

Резюмуючи зазначимо: а) без гнучкого використання інноваційних технологій муніципального менеджменту ОМС не зможуть забезпечити покладені на них повноваження щодо забезпечення сталого розвитку ОТГ; б) широкий спектр розглянутих вище технологій вимагає узгодженості між ними і системності у використанні; в) ефективність і результативність використання інноваційних технологій муніципального менеджменту в практиці ОТГ вимагає розвитку персоналу, зокрема службовців ОМС, через навчання за освітньо-професійними програмами «Публічне управління і адміністрування» та підвищення кваліфікації; г) до практичної реалізації поставлених завдань доцільним є залучення наукового середовища в частині розроблення методик та консультування.

Список використаних джерел

1. Мельник А. Ф., Монастирський Г. Л., Дудкіна О. П. Муніципальний менеджмент: Навч. посіб./за ред. А. Ф. Мельник. – К.: Знання, 2006. – 420 с.
2. decentralization.gov.ua/news.
3. <https://www.prostir.ua/?news=bydzetna-detsentralizatsiya-realnyi-vpeyv-nafinance>.

Петро МИКИТЮК

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ: ЕНЕРГЕТИЧНА ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Інституційні бар'єри розвитку інноваційної діяльності – це фактори, пов'язані з управлінням та регулюванням інноваційним процесом, які гальмують і перешкоджають створенню і впровадженню інновацій в господарську діяльність. Серед головних перешкод, що гальмують розвиток інноваційного бізнесу в Україні, є адміністративно-командні принципи, які залишаються домінуючими в системі державного регулювання. Неефективність регуляторної політики в сфері інновацій викликана

суперечливістю законодавчої бази, відсутністю повноцінного ринкового середовища, слабкістю судової влади, незбалансованістю регуляторної політики, відсутністю належного контролю виконання видаткової частини бюджету, недосконалістю управління державною власністю та ін.

Особливою загрозою для здійснення конструктивної регуляторної політики стали консерватизм і примітивний прагматизм, властиві бюрократичному типу мислення. Бюрократична логіка не заперечує збільшення чисельності науково-технічних програм з різних напрямків, оскільки вони ні до чого не зобов'язують і служать прекрасним способом імітації діяльності. З точки зору автора, найбільшою проблемою ефективності Закону України «Про інноваційну діяльність» [1] є небажання органів влади делегувати відомчі інтереси в сфері інновацій її безпосереднім учасникам, тому до цих пір цей закон в нашій країні абсолютно не працює.

Необхідною передумовою створення ефективною інституційною середовища є облік можливих реакцій на регуляторну політику держави всіх основних суб'єктів підприємництва. Дієва державна влада здатна скоригувати інтереси певних груп і нав'язати їм свою політику. Поширення «тіньової» економіки створює сприятливі умови для використання органами державної влади легальних процедур з метою задоволення певних вузько корпоративних інтересів.

Корупція в Україні - це спосіб існування саме влади, тобто тих, від кого в основному і залежить моральне здоров'я суспільства в цілому. Зневага до будь-яких законів, відсутність відкритості у спілкуванні з підприємницькими колами привели до повного розчарування суспільства і до проникнення корупції в усі сфери життя країни. Саме тому 43% респондентів вважають, що в 2016 р за останні два роки рівень корупції в Україні значно виріс: 74% - упевнені, що державний сектор корумпований, 80% - охарактеризували дії уряду в боротьбі з корупцією як не результативні [2], свідчить про значні перешкоди в розвитку бізнесу, і зокрема, інноваційного підприємництва.

Чинне податкове законодавство України не мотивує суб'єктів інвестувати капітали в легальну економіку. За оцінками експертів, загальне податкове навантаження в Україні майже вдвічі перевищує цей показник у групі країн, до якої вона належить за показником ВВП на душу населення. За офіційними даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі, рівень тінізації української економіки в 2015 р становить 45%, що свідчить про значне приховуванні реальних обсягів економічної діяльності та виведення її в тінь.

Сучасний стан розвитку держави та національного господарства вимагає здійснення дебюрократизації економіки шляхом програмно-цільового підходу. Це має сприяти оптимізації співпраці багатьох людей і концентрувати їх зусилля для досягнення певної мети. Вважаємо, такі

заходи дозволять сформувати суспільно-правові інститути та організації саморегулювання, які слідкуватимуть за якістю та безпекою інноваційної продукції на ринку, реформуванню згідно з європейськими нормами систем стандартизації, вдосконалення законодавства з питань захисту прав споживачів. Подолання бюрократизації державного апарату можливо тільки на основі принципів забезпечення свободи слова, стабільної, прозорої та зрозумілої економічної політики держави. Визначальним фактором детінізації економіки має стати продовження широкомасштабної податкової реформи, спрямованої на зниження і вирівнювання податкового тягаря, спрощення податкової системи для інноваційних підприємств, посилення фіскального контролю рівня витрат виробництва, мінімізації витрат на виконання та адміністрування податкового законодавства. Загальна кількість податків та обов'язкових платежів, їх розмір мають бути обмеженими, особливо для інноваційного бізнесу, що позитивно вплине на поживлення активності в інноваційній сфері.

З нашої точки зору, ідея стати частиною цілого, що завоював тверді позиції на ринку, досить логічна, але вона неприйнятна для України, оскільки сформована на початку трансформацій система економічної політики не містить механізмів інноваційної мотивації. При впровадженні реформ вважалося, що інноваційна система повинна формуватися без втручання держави, на основі принципів саморегулювання, тому реалізація наукової політики інноваційного розвитку, що припускає органічне поєднання ринкових методів стимулювання науково-технічної діяльності з посиленням регуляторної ролі держави, є новою. Реалізація державних заходів щодо прогресивних технологічних змін потребує побудови системи стратегічного планування відповідно до національних інтересів. Вона передбачає визначення шляхів і засобів економічного розвитку на новій ресурсній та технологічній основі. Виникає потреба у створенні відповідних державних установ, які б дозволили розпочати цю діяльність в Україні та увійшли б в свою мережу подібних державних інститутів. Таким чином, навіть найдосконаліші регуляторні заходи з боку держави проявляють власну неефективність у разі збереження в країні несприятливою для інновацій макроекономічного середовища та великої кількості інституційних бар'єрів. Головна проблема, яка сьогодні стоїть перед системою державного управління та суспільством, полягає в низькому дотриманні вимог законодавства всіма суб'єктами - органами державної влади, громадянами та бізнес-структурами. Побудова ефективного середовища розвитку інноваційної діяльності залишається однією з найскладніших економічних проблем сучасності, тому вимагає подальшого глибокого наукового, нових ідей та пошуків[3].

Політика децентралізації, яка проводиться в Україні, обумовлює посилення відповідальності регіонів за стан та розвиток інноваційного

потенціалу і залучення його до вирішення регіональних соціально-економічних проблем. Важливим напрямом ефективної регіональної політики виступає інноваційна політика економного і раціонального використання місцевих ресурсів, широкого застосування маловідходних і безвідходних виробництв, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, а також форм організації виробництва з орієнтацією на кінцевий наукоємний високотехнологічний продукт. Саме інноваційний потенціал регіону відіграє важливе значення для обґрунтування державної інноваційної політики, комплексу науково-технічних та інноваційних програм, діяльності створюваних адекватних ринковим умовам господарювання інноваційних структур і інститутів, покликаних забезпечити проходження наукових ідей від їх зародження до практичного використання кінцевим споживачем.

Пріоритетні напрямки діяльності з урахуванням першочергових потреб регіону та країни:

- Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;

- Машинобудування та приладобудування як основа високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва;

- Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій;

- Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища;

- Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу;

- Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики.

Питання розвитку енергетики та впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій і альтернативних джерел енергії будуть вирішуватися одночасно за кількома напрямками. При цьому передбачається реалізація проектів, спрямованих на:

- ефективне впровадження енергозберігаючих технологій в національній економіці, комунальному та приватному секторах Івано-Франківської області;

- впровадження альтернативних джерел енергії;

- розвиток відновлюваних джерел енергії;

- впровадження екологічно ефективних технологій переробки побутових і промислових відходів.

Реалізація інвестиційного проекту надають переваги не тільки для Надвірнянського та Верховинського районів, але для Івано-Франківської області в цілому:

- збір відповідних податків та зборів на наступні 30-35 років, зокрема ПДВ~44млн.Євро,

- плата за користування землею ~ 5 млн.Євро;
- створення нових робочих місць під час будівництва та експлуатації ВЕС;
- залучення місцевих українських компаній на різних етапах будівництва ВЕС;
- обслуговування ВЕС забезпечить розвиток додаткової інфраструктури;
- покращення туристичної привабливості місцевості, створення зеленого туризму;
- впровадження передових технологій на території районів;
- підвищення енергетичної незалежності району і області.

Орієнтовний обсяг інвестицій складає 240 млн.євро. Строк окупності проекту залежить від показників вітру та діючого «зеленого тарифу» І 8-10 років. Термін експлуатації ВЕС - 30-35 років.

Таблиця 1.

Техніко-економічне обґрунтування будівництва ВЕС

Показники	Одиниця виміру	Місце розташування ВЕС		
		Надвірнянський район	Верховинський район	
Вид будівництва - нове будівництво ВЕС				
Потужність ВЕС по варіантах моделей	МВт	50 МВт	50 МВт	120 МВт
Кількість ВЕС по варіантах моделей (вітрова турбіна виробництва GeneralElectric)		15 од.	15 од.	45 од.
Економічні показники:				
Орієнтовний обсяг інвестицій	млн. євро	240 млн.євро		
Орієнтовний строк окупності проектів	років	8-Ю		
Розрахунковий виробіток електроенергії	ГВт*год./рік	600	700	
Очікується надходження до місцевого та державних бюджетів від плати за користування земельними ділянками за 35р.	Млн.грн.	82,0	75,6	
Загальна кількість працюючих,	осіб	70	80	
Початок будівництва ВЕС	рік	2018-2019 рік		
Зобов'язання покращення місцевої соціальної інфраструктури	грн.	6 млн.		
Загальна площа території для будівництва ВЕС та інфраструктури (повітряна лінія електропередачі, підстанції, під'їзні дороги)	га	26	26	48

Пропозиція щодо стійкого управління несорттованими твердими побутовими відходами в Івано-Франківській ОБЛАСТІ за технологією компанії ТЕХНІКС,
Хорватія

(Без утворення нових полігонів та сміттєзвалищ і з можливістю переробки старих та стихійних сміттєзвалищ)

1. ВИХІДНІ ДАНІ:

1.1. Населення: 1 382 352 чоловік.

1.2. Територія: 13 927,6 км².

1.3. Орієнтовний обсяг твердих побутових відходів (ТПВ) по м. Івано-Франківську та області складає до 400 000 т / рік, включаючи 14 000 тонн від приїжджих. Централізований вивіз охоплює 85% або 340 000 т / рік ТПВ, які придатні для перероблення в цінний ресурс за МБО-Т технологією компанії ТЕХНІКС.

1.4. Очікувана кількість комунальних відходів на звалищах близько 10 млн. тон, з яких придатні для перероблення в цінний ресурс за МБО-Т технологією компанії ТЕХНІКС ≈20% або 2,0 млн. т.

1.5. Логістика збирання та транспортування ТПВ залишається тією ж самою.

1.6. Середній відсотковий вміст свіжих комунальних відходів: 25% сировина для компосту; 40% вторинна сировина; 35% RDFпаливо.

1.7. Очікувана вміст корисних ресурсів на звалищах:

1.7.1. Компост / ґрунт для рекультивації (засипання) залишків не переробленого сміття звалища ≈50%

1.7.2. Вторинна сировина ≈15% або 32 400 т / рік

1.7.3. RDF паливо ≈ 35% або 75 600 т / рік

1.8. Можлива вартість компосту (Європа): 200 Євро / т, Україна: 90 Євро / т

1.9. Можлива ціна вторинної сировини (Європа): 150 Євро / т, Україна: 150 Євро / т

1.10. Можлива вартість RDF * палива (Європа): 40 Євро / т, Україна: 40 Євро / т

* Енергетична цінність RDF палива ≥16 МДж (1 тонна RDF палива відповідає 200 л нафти або 0,8 т середньої кількості якісного вугілля), вологість до 15%.

2. ПРИБЛИЗНІ ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

2.1. Виробництво компосту з свіжих відходів: 85 000 т / рік 7 650 000 Євро / рік.

2.2. Вторинна сировина зі свіжих відходів для подальшого перероблення: 136 000 т / рік 20 400 000 Євро / рік.

2.3. Вторинна сировина зі звалища для подальшого перероблення: 32 400 т / рік 4 860 000 Євро / рік.

2.3. RDF паливо зі свіжих відходів: 119 000 т / рік 4 760 000 Євро / рік.

2.3. RDF паливо із звалища: 75 600 т / рік 3 024 000 Євро / рік.

**Підсумковий прибуток (виручка) від перероблення відходів:
40 694 000 Євро / рік.**

3. ОЧІКУВАНІ ЗАГАЛЬНІ ВИТРАТИ З ПЕРЕРОБЛЕННЯ

3.1. Свіжі відходи (340 000 т / рік) - 50 Євро / т 17 000 000 Євро / рік.

3.2. Відходи від санації звалищ (216 000 т / рік) - 20 Євро / т 4 320 000 Євро / рік.

Загальні витрати від перероблення відходів: 21 320 000 Євро / рік.

4. ПОТРЕБА У ІНВЕСТИЦІЯХ

4.1. Будівництво центрів утилізації, на території Івано-Франківської області.

4.1.1. Продуктивність 40 т / год., 1 од. 14 000 000 Євро.

4.1.2. Продуктивність 20 т / год., 3 од. 25 500 000 Євро.

Загалом інвестиції для будівництва центрів утилізації: 39 500 000 Євро.

4.2. Будівництво центрів санації існуючих звалищ та полігонів.

4.2.1. Продуктивність 20 т / год., 7 од. 6 000 000 Євро.

4.3. Будівництво перевантажувальних станцій.

4.3.1. Продуктивність 45 т / час, 8 од. 5 885 000 Євро.

Загальна сума інвестицій в Євро: 51 385 000 Євро.

В вартість інвестицій не включено:

1. Під'їзні шляхи до об'єкту, виїзд на громадську дорогу.

2. Підключення до електромережі, водопостачання, телефонної мережі та зовнішнього освітлення.

3. Підключення електроенергії від сонячної електростанції до трафостанції.

4. Витрати на отримання документації, дозволів і погоджень.

5. Витрати на місцеві збори та податки.

6. Витрати на мито, ПДВ і митні збори при ввезенні обладнання в Україну.

5. Прогнозована кількість нових робочих місць.

5.1. В центрах утилізації 564.

5.2. В центрах санації 48.

5.3. У перевантажувальних станціях 88.

Всього: 700.

6. Термін реалізації всього проекту: 2 роки.

Наведені результати матимуть практичне використання для розбудови конкурентного середовища на ринку природних монополій, доповнять економічну теорію і практику теоретико-методологічними аспектами взаємодії ринкових механізмів та регуляторної політики, що дасть змогу оптимізувати наслідки (результати) вибору між регулюванням та конкуренцією на ринку теплової енергії житлово-комунального господарства України.

Очікувані результати у вигляді створення теоретичної моделі та бізнес-технологій сучасного менеджменту підприємств комунальної теплоенергетики доповнять окремі аспекти маркетингу на низькоконкурентних ринках положеннями про зміну концепції традиційного

маркетингу на концепцію маркетингу взаємовідносин із споживачами, що дозволить підвищити якість надання послуг з теплозабезпечення

При обґрунтуванні концепції реформування ринку теплової енергії житлово-комунального господарства значна увага буде приділена розробці методики та впровадження інноваційних проектів заміщення природного газу RDF паливом з побутових відходів при виробництві теплової енергії, що дозволить підвищити рівень енергетичної безпеки України.

Очікувані результати від обґрунтування методології формування тарифної (цінової) політики дозволять покращити фінансово-економічне становище суб'єктів на ринку теплової енергії. В теоретичному плані це дозволить доповнити теоретичні аспекти тарифоутворення (ціноутворення) при розбудові конкурентного середовища на ринку природних монополій.

Очікувані результати матимуть використання в суспільній практиці, вони сприятимуть розвитку соціально-економічної системи України, підвищенню рівня її енергетичної і екологічної безпеки, підвищенню рівня соціальних стандартів і якості життя населення.

Підсумовуючи викладене вище, варто зазначити, що з точки зору призначення управління усуненням перешкод інноваціям його найважливішими елементами повинні стати:

- аналіз стану макро- та мікросередовища і вибір кращої місії організації;
- пізнання економічного механізму виникнення перешкод інноваціям і створення системи зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства з метою раннього виявлення «слабких сигналів» про загрозу інноваційним процесам;
- стратегічний контролінг інноваційної діяльності підприємства і розроблення заходів запобігання перешкод інноваціям;
- оперативне оцінювання й аналіз фінансового стану підприємства з метою виявлення можливості згортання інноваційного процесу;
- розроблення політики поведінки в умовах згортання інноваційного процесу і виведення підприємства з цього стану;
- постійний облік ризику інноваційної діяльності та розроблення заходів для його зниження.

Список використаних джерел

1. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 04.07.2002 р. № 40–IV. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Микитюк, П. Перепони інноваційного розвитку економіки та шляхи їх подолання / П. Микитюк // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Економіка.– 2005.– № 18.– С.36-39.
3. Інвестиційно-інноваційний менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. П. П. Микитюка. - Тернопіль : Економічна думка, 2015. – 452 с.